НЯХАЙ ЖЫВЕ 1 МАЯ!

Аддаем у Вашы рукі, дарагія Чытачы, 1000-ы нумар „Нівы“. Круглы, багаты юбілей. Гэта Ваша і наша свята, бо гэта свята „Нівы“.

Жылі мы з Вамі, былі мы з Вамі, працавалі з Вамі. З дня ў дзень, з тыдня ў тыдзень, з месяца ў месяц, з году ў год ішлі разам наперад. Прыходзілі к Вам у госці, сядалі разам за святочны стол, вучыліся жыць.

І так прайшло 1000 тыдняў. І ўступілі мы ў 20 год супольнага жыцця. Маладых творчы час!

Напярэдадні выхаду ў свет 1000-ага нумара „Нівы“ адбыўся ў Беластоку вялікі з'езд карэспандэнтаў „Нівы“, першых сааўтараў нашага тыднёвіка.

Яны пажадалі нам і сабе, і Вам, Чытачы, дачакацца 2000-ага нумара.

Пры выдатнай дапамозе нашых карэспандэнтаў і падтрымцы чытачоў дачакаемся не аднаго юбілею.

За росквіт „Нівы“!

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 17 (1000) ГОД XX 27 КРАСАВІКА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

Пуцяводныя думкі

Ні аб чым не думае толькі той, хто нічога не чытае.

Д. Дзідро

Хто ў свеце не бачыць сваіх сяброў, той навартты, каб свет даведаўся аб ім.

І. В. Гетэ

Хто гаворыць — люблю свой народ, а не выконвае сваіх абавязкаў перад ім — той гаворыць хлусню.

І. Франко

Усе, хто супакойвае нячыстае сумленне, шкодзіць грамадству.

П. Буаст

З'ЕЗД КАРЭСПАНДЭНТАЎ

З'ехаліся ніваўскія карэспандэнты з усіх бакоў. З'ехалася многа — 53 асобы. З'езд паказаў вялікае заангажаванне, разважнасць, сур'ёзнасць і працавітасць гэтых першых памочнікаў „Нівы“.

Збіраліся усе ў рэдакцыі і пасля фінансавых разлікаў камандзіровак пайшлі ў беларускі клуб у будынку ГП БГКТ на вуліцы Варшаўскай у Беластоку.

Тут некалькі добрых гадзін у цёплай сяброўскай атмасферы гаварылі людзі пра добрыя і дрэнныя бакі працы карэспандэнта. Гаварылі, і гэта было найбольш каштоўнае, як далей, не спыняючы карэспандэнцкага разгону, працаваць яшчэ лепш.

У дыскусіі ўдзел прынялі карэспандэнты (у парадку выступлення): Мікола Краўчук, Мікалай Мароз, Васіль Петручук, Міхась Матвеюк, Эдмунд Вайсковіч, Антон Мордань, Уладзімір Хомік, Ольга Пракапюк, Кастусь Пятэльскі, Валя Ціханюк, Павел Гутнік, Юрка Тыняцкі, Іван Кірызюк.

Якія пытанні былі закрануты на з'ездзе?

Было іх многа.

Рэдакцыя выражае карэспандэнту вялікі давер, нельга яе ў гэтым падвесці. Інфармацыі павінны быць праверанныя і дакладныя. Карэспандэнты, як ніхто іншы, ведаюць усе недахопы і балячкі сваіх тэрыторый, не павінны баяцца крытыкі, а памагаць выпраўляць памылкі, падказваць, што і як лепш рабіць. Старэйшыя карэспандэнты кінулі заклік да маладых, каб не баяліся шукаць, збіраць і пісаць. Была нават афіцыяльная просьба кіраўніцтва ЗБоВіД, якую перадаў наш карэспандэнт, таксама дзеяч ЗБоВіД, каб у сувязі з 30-ай гадавінай перамогі над гітлерызмам, маладыя вышукоўвалі герояў апошняй вайны, каб пісалі пра іхняе мінулае і сённяшняе жыццё.

На з'езд прыехала многа маладых карэспандэнтаў „Нівы“. Адзін са старэйшых, падкрэсліваючы гэтае заангажаванне маладых, сказаў, што сярод першых карэспандэнтаў года могуць быць у будучым ператалсоўкі. Пакуль што вядуць старэйшыя (І, ІІ, ІІІ карэспандэнт года), але што будзе праз год?

Спасылаючыся на публікаваныя ў „Ніве“ матэрыялы пра моладзь і яе не заўсёды ўласцівыя паводзіны і адносіны да бацькоў і старэйшых, адзін з маладых сказаў, што больш яшчэ трэба пісаць аб розных праявах бескультур'я, указваючы дарогу ветлівасці, паслужнасці.

Больш пісаць пра дзейнасць Беларускага таварыства, пра людзей і справы БГКТ. Нехта вельмі добра гэта акрэсліў: „Пісаць пра ўсё тое, што ў вёсках і гарадах, і пра тое, што ў гуртках“. Былі просьбы, каб рэдакцыя давала больш здымкаў помнікаў народнай культуры.

(Працяг на стар. 4)

Фрагмент з'езду ў час працы.

„БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-75“

Другое месца ў сёлетнім цэнтральным аглядзе ў катэгорыі сучаснай песні ў групе салістаў заняла Люба Гаўрылюк з Беластока.

Фота Я. Цялушэцкага.

РЭВАЛЮЦЫЯ Ў НАРВЕ

У Нарве на Гайнаўшчыне рашылі правесці невялікую, але грунтоўную рэвалюцыю ў метадах тэхнічнага абслугоўвання сялян і ў спосабах загаспадарвання дзяржаўнага фонду зямлі. Нарва з'яўляецца цэнтрам сельскагаспадарчай гміны, якую засяляюць 1860 гаспадароў. Зямля тут не найгоршая, а велічыня гаспадарак (6-10 га ў сярэднім) спрыяе гаспадаранню.

Аднак з году ў год павялічваецца дзяржаўны фонд зямлі. У гміне падлічылі, што праз 5 год складзе ён аж 15 прац. усіх зямельных угоддзяў. Маладыя ўцякаюць у горад. Ужо цяпер на тэрыторыі гміны знаходзіцца звыш 100 гаспадарак, якіх няма каму пераняць ад пастарэўшых бацькоў.

У Нарве, як у многіх іншых раёнах Беласточчыны, прабавалі да апрацоўкі дзяржаўнай зямлі заахвоціць сельскагаспадарчыя гурткі. Гэта, аднак, не ўдавалася. Гурткі сеялі жыта, авёс або ячмень, часам лубін. Не разводзілі жывёлагадоўлі, не мелі натуральнага ўгнаення, без якога цяжка даўжэйшы час утрымаць спрыяльную для высокага ўраджаю структуру глебы. І арганізацыя працы ў гуртках не была найлепшай. Яны не маглі справіцца нават з асноўнай сваёй задачай: з тэхнічнай абслугай сялян. Калі набліжаўся сезон тэрміновых палявых работ, тады адначасова пачыналі наплываць і скаргі на дзейнасць сельскагаспадарчых гурткоў. За кожную машыну прыходзілася сварыцца. І гэта яшчэ болей адбівала ахвоту ў маладых сялян ад перайманне гаспадарак у свае рукі. У родных вёсках яны не знаходзілі для сябе цікавых жыццёвых перспектыў, дык ехалі туды, дзе клікалі іх вялікія будоўлі, пра якія штодзень чулі па тэлевізару, чыталі ў газетах.

(Працяг на стар. 4)

ПАД ПЕРШАМАЙСКІМ СЦЯГАМ

Нездарма гэты горад называлі „Чырвонай Гайнаўкай“. Забастоўкі і першамайскія дэманстрацыі, якія наладжвалі ў міжваенны час тут рабочыя, шырокім рэхам разносіліся па ўсёй Польшчы. Орган Галоўнага выканаўчага камітэта Польскай сацыялістычнай партыі, газета *„Рабочы“* ў 1932 годзе ў справаздачы *„Першамай у краіне“* адзначала'

„У Гайнаўцы а 6 гадзіне раніцы рабочы аркестр сыграў па вуліцах сігнал „Уставай!“ З Буд і Чарлёнкі, якія знаходзяцца ў дзесяці кіламетрах ад горада, прыбыла некалькі соцень рабочых. На хімічнай фабрыцы зранку адбыўся сход, у час якога выступалі з прамовамі Станіслаў Дзібуа і Ян Бельтэр. Пасля рабочыя рушылі ў паход і на рынку сустрэліся з рабочымі драўнінай прамысловасці. Адбыўся вялікі мітынг, у якім прымала ўдзел звыш 5 тысяч людзей. Адкрыў яго рабочы Сікінгер, затым выступалі: Станіслаў Дзібуа і Ян Патэр“.

(Працяг на стар. 3)

У ПОЛЬШЧЫ

У каго рана большая —
У таго і боль большы.
Песня старадаўняя
Енчыць у вушах.
Езджу па Польшчы,
Хаджу па Польшчы —
І захлынаецца
Гаркотай душа.

Тут кожны камень —
Як вогненны стог,
І я баюся, Польшча,
Наступіць на твае сляды,
На твой крык,
На твой стогн,
Варушыць горкі попел
Тваёй бяды.

У вас, як і ў нас, —
Каля кожнай дарогі магілы...
А Вісла ўсю копаць глынула
А памяць не змыла,
У мора занесла
І стогны, і пыл ад віхураў...
Снявае Варшава,
Снявае Зялёная Гура.

Не знаю, каму
Прашаптаў я:
Хвала вам і слава!
І болей ні слова
Пра гора, пра раны старыя...
Бо я закахаўся
У цябе, маладая Варшава,
І ў песні пра Віслу,
І ў пані Радовіч Марылю.

Пімен Панчанка

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

Радзіма аўтагігантаў

Калі вы паедзеце па аўтастрадзе з Мінска ў бок Масквы, то справа па шашы ўбачыце прамысловыя карпусы. Створаныя са шкла і бетона, велічна ідучыя ў неба, яны падступаюць да самай шашы. Не выходзячы з машыны, на стэндзе прачытаеце: „Беларускі аўтамабільны завод". Тут, у горадзе Жодзіна, нараджаюцца магутныя БелАЗы, якія заваявалі сабе трывалую славу.

Беларускі аўтамабільны завод з'яўляецца адзіным у сваім родзе заводам вялікагрузных машын у СССР. Ён створан у небывала кароткім тэрміне. На працягу кастрычніка 1958 года быў змантаваны канвеер і сабраны першы аўтамабіль грузапад'ёмнасцю 25 тон, а з 2 лютага 1959 года, роўна на год раней намечанага тэрміну ў Савецкім Саюзе пачаўся стабільны серыйны выпуск цяжкіх аўтасамазвалаў.

Дваццаціпяцітонная машына адразу была ўсеагульна прызнана. Але ўжо к канцу 1960 года на заводзе акрэслілі, што яна прадстаўляе маральна ўстарэлую мадэль. У канструктарскім бюро завода распрацоўваліся чарцяжы больш сучаснай машыны, вядомага 27-тоннага „БелАЗ-540", зборка якога пачалася ў верасні 1961 года. Яго перавага ў параўнанні з папярэднікам бясспрэчная. Высокая хуткасць (больш 50 кіламетраў у гадзіну), дасканалая манеўранасць, плаўны ход, выгоднае кіраванне, гідрамеханічная трансмісія, дазваляючая самой машыне рэгуляваць хуткасць, самае эфектыўнае выкарыстанне магутнасці рухавіка — усё гэта высока ацанілі кампетэнтныя асобы. А шафёры-практыкі далі аўтагіганту сваё названне — „люкс-машына".

„БелАЗ-540" аказаўся настолькі арыгінальнай і патрэбнай машынай, што Дзяржаўная камісія рэкамендавала запуск яго ў серыйную вытворчасць да заканчэння выпрабаванняў. Спецыялісты Лейпцыгскай ярмаркі ў 1965 годзе аднадушна прысудзілі яму Залаты медаль.

Дасканаласць і высокія эксплуатацыйныя якасці зрабілі 27-тонны аўтасамазвал базавай мадэллю для цэлага сямейства яшчэ больш магутных самазвалаў з шырокай уніфікацыяй вузлоў і дэталяў. Не прайшло і чатырох гадоў, як на базе яго былі распрацаваны канструкцыі 40-тоннага аўтасамазвала, таксама заваяваўшага Залаты медаль на Лейпцыгскай ярмарцы ў 1967 годзе, а таксама аўтапаяздоў грузапад'ёмнасцю 45 і 60 тон. Потым пайшлі самазвалы асоба вялікай грузапад'ёмнасці. Але гэта ўжо іншая гісторыя.

Ствараючы вялікагрузныя машыны, канструктары завода знайшлі і прымянілі нямала тэхнічных навінак. Іх пнеўмагідраўлічныя падвескі, робячыя ход аўтамабіляў мяккім, не маюць канкурэнтаў не толькі ў Савецкім Саюзе, але і ва ўсёй Еўропе.

Цяпер без самазвалаў Беларускага аўтамабільнага завода па сутнасці немагчыма вялікая транспартная аўтагаспадарка краіны. Яны дазваляюць паскорыць увод у эксплуатацыю прадпрыемстваў горназдабываючай прамысловасці і энергетыкі, асабліва ў Сібіры, Якуціі, значна зніжаюць будаўнічыя выдаткі, рэзка павышаюць вытворчасць працы.

БелАЗы добра зарэкамендавалі сябе і за рубяжамі Савецкага Саюза. Сёння іх можна сустрэць у многіх краінах Афрыкі і Азіі.

Аўтасамазвал „БелАЗ-540", грузапад'ёмнасць 27 тон, магутнасць рухавіка 375 конскіх сіл, максімальная хуткасць 55 км/гадз. Аўтамашына ў кар'еры.

Адначасова з заводам у Жодзіна вырас і гарадок аўтамабілебудаўнікоў. Яго ўпрыгожваюць шматпавярховыя сучасныя жылыя дамы, адзін з лепшых у рэспубліцы Палац культуры, працуюць прамтаварныя, прадуктовыя і іншыя магазіны, рэстаран, сталовыя, стадыён. Вуліцы маладога гарадка патанаюць у зелені дрэў і кветак.

Так звычайная вёска Жодзіна ператварылася ў шырока вядомы горад, які стаў радзімай непераўзыйдзеных пакуль што савецкіх аўтабагатыроў.

Сцяпан Каламіец
Фота **Э. Трыгубовіча**

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

З пленума ГП БГКТ ● Інтэрв'ю з І сакратаром ПК ПАРП у Бельску ● У савецкай Белавежы ● Беларускія Калумбы ● Літаратурная старонка ● Дом культуры ў Войшках ● Усё аб яйку ● Поспех Зінаіды Вішнеўскай ● Весткі з Давідавіч, Бельска, Крывяціч, Цялушак, Гайнаўкі, Чаромхі, Пяньkoў, Грэдалёў, Галадоў, Астраўка, Кухмаў, Чыжоў і інш. ● Калі сніцца вэлюм ● Песня „Co mnie w tobie zachwyciło".

НА ШЛЯХУ ДА ПЕРАМОГІ

Бацькі ў Пятра Кульгаўчыка не стала, калі яму ішоў адзінаццаты год. Пастушкаваў ён улетку ў ляснічага ў Белавежы, а ўзімку туліўся разам з усёй сям'ёй пры старэйшым браце, што працаваў на белавежскім тартаку. Калі падрос, на жыццё спрабаваў зарабіць на гайнаўскіх прадпрыемствах. Беспрацоўе душыла мястэчка. Удавалася два або тры разы ў тыдзень дастаць работу, калі нехта з сталых рабочых якраз захварэў...

Барвовая восень 1939 года прынесла ўсё: сталую працу, пашану і самае вялікае шчасце ў кожнага працоўнага чалавека — упэўненасць у сваю будучыню. Перад былым сіратой-пастушком і беспрацоўным Савецкая ўлада адкрывала новае жыццё. І ў імя яго П. Кульгаўчык са шчырай ахвотай пайшоў у ваенкамат, калі атрымаў павестку аб прызыве на ваенную службу. А служыць у Чырвонай Арміі давялося яму аж у Памірскіх гарах на граніцы з Афганістанам, у горадзе Куляб. Незвычайная краса горнай прыроды, сардэчныя новыя сябры з розных рэспублік Краіны Саветаў, тактоўныя і чулыя афіцэры-выхаваўцы — усё складвалася як найлепш.

„ТАВАРЫШЫ, СЁННЯ Ў ЧАТЫРЫ ГАДЗІНЫ..."

— Як сёння памятаю, быў вечар 22 чэрвеня 1941 года. Наша падраздзяленне было ў кіно. З зацікаўленнем глядзелі мы „Чапаева", — успамінае П. Кульгаўчык. — Раптам кінамеханік спыніў апаратуру, уключыў на зале святло. Перад экранам паявіўся камісар нашага палка. Папрасіў цывільныя асобы пакінуць залу. А калі засталіся толькі вайсковыя і члены іх сем'яў, дрыжачым ад хвалявання голасам аб'явіў: „Таварышы, сёння ў чатыры гадзіны раніцы войскі гітлераўскай Германіі напалі на нашу Радзіму, а фашысцкая авіяцыя бамбіла Беласток, Брэст, Мінск, Кіеў..."

Кінамеханік ужо не ўключаў апаратуру. Хуткім маршам яны падаліся ў часць, атрымалі поўнае франтавое забеспячэнне, і неўзабаве іх часць была перавезена самалётамі ў Ташкент, і там з усёй дывізіяй рыхтавалася да адпраўкі на фронт. А з захаду прыходзілі штораз больш трывожныя весткі. Адно за другім ад'язджалі на захад падраздзяленні іх дывізіі. П. Кульгаўчык разам са сваімі сябрамі прагна чакалі такога ж дня, але ён не настаў.

З заходніх абласцей надыходзілі транспарты з эвакуіраваным насельніцтвам і фабрыкамі, у паскораным тэмпе паўставалі таксама новыя заводы ўзбраення. Патрэбны быў дах для эвакуіраваных і новыя фабрычна-завадскія будынкі. І падраздзяленне, у якім служыў П. Кульгаўчык, атрымала загад: „Ваш фронт — гэта будова". Жылі па-франтавому ў палатках, жывіліся з палявой кухні, а кожны працаваў за траіх. У скалістай, спечанай паўднёвым сонцам зямлі кіркай выдзяўбсці катлаваны на фундамент — цяжкая справа, нялёгка было таксама ўзводзіць сцены і дах, калі завод ужо ішоў поўным ходам, а ля станкоў працавалі на тры змены адны дзеці, жанчыны ды сівыя старэчы. Было цяжка, надта цяжка, але ніхто не апускаў рук, ведаючы, што на фронце яшчэ цяжэй. Кожны куточак вялікай Краіны Саветаў жыў адной ідэяй: „Усё для фронту!"

Не паспявала падраздзяленне закончыць адну будову, як зараз жа яго перакідвалі ў іншую мясцовасць Сярэдняй Азіі, каб пачынаць новы аб'ект. Многа, вельмі многа іх збудаваў П. Кульгаўчык. І звычайным рабочым, і потым, пасля курсаў, кіраўніком самастойнага будаўнічага прадпрыемства з калектывам у сто дваццаць жанчын і вучняў прафесіянальнай школы. Але надзея, што калі не заўтра, дык паслязаўтра ён будзе накіраваны на фронт, не пакідала яго. Ён жыў гэтай надзеяй.

(Працяг на стар. 5)

Niedziela 27.IV. 6.25 Tech. Rol. Upr. rośl. 6.55 Mech. rol. 7.25 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.30 Antena. 10.50 Portret Picassa — film dok. fr. 11.50 Droga przez pustynię — rep. 12.10 Dzien. 12.30 Horyzonty. 13.05 Śpiewa D. Lerska. 13.35 Radar. 13.50 Piórkiem i węglem. 14.15 Dla dzieci. 14.50 Nie tylko dla pań. 15.20 Los. Toto-Lot. 15.35 Wielka gra. 16.30 Lektury Peg. 16.45 Refl. ob. 17.00 Tele-Echo. 18.00 Sport. 19.15 Wieczorynka. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.25 Wirginia — film ser. ang. (Bel Ami) odc. IV. 21.10 Sam na sam ze St. Grochowiakiem. 22.20 Sport.

Poniedziałek 28.IV. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 15.50 Nurt — Psych. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Maz. 18.10 Laur. Konk. Chop. Eugene Indjic. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Szare na złote. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: M. Gorki „Jegor Bułyczow i inni". 22.00 Pegaz. 22.45 Dzien. 23.00 Oferty.

Wtorek 29.IV. 6.30 Tech. Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 9.00 Wirginia — film ser. ang. (Bel Ami) odc. IV. 10.00 Dla szkół: (kl. VI) J. pol. J. Chełmoński. 10.30 One szły na Berlin — film fab. radz. 13.45 Tech. Rol. Chem. 14.30 Ochr. rośl. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.10 Na wielkim i małym ekranie. 17.40 Krąg. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 One szły na Berlin — film fab. radz. 21.35 Dzien. 21.50 Sport. 22.00 Kabaret Star. Panów.

Środa 30.IV. 6.30 Tech. Rol. Chem. 7.00 Ochr. rośl. 9.00 Dla szkół: (kl. VIII) Chem. Ważny kwas. 9.30 Ten nieznośny dziadek — film fab. fr. 13.00 Tech. Rol. J. pol. 13.35 Mat. 14.10 Politech. Kurs przyg. Fiz. 15.10 Nurt — Naucz. pocz. mat. 15.45 Pr. dnia. 15.50 Dzien. 16.00 Dla dzieci. 16.30 Kr. Warsz. i Maz. 16.50 P. nożna CSRS — Portugal. 18.45 Majowe dzieje. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Z najlepszymi życzeniami. 21.50 Dzien. 22.05 Sport. 22.20 Ten nieznośny dziadek — film fab. fr.

Czwartek 1 Maja 1975 7.35 Pr. dnia. 7.40 Dzien. 7.50 Trans. z urocz. 1-Majowych w Moskwie. 8.35 STUDIO 1-MAJOWE. 9.50 Trans. z urocz. 1-Majowych w Warsz., miastach woj. i w stol. Kr. Soc. 14.00 Dla dzieci. 15.00 STUDIO 1-MAJOWE. 15.55 Finał Puch. Pol. w p. noż. Stal Rzeszów — ROW II. 17.45 STUDIO 1-MAJOWE. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.35 Co kto lubi. 21.35 Awantura na letnisku — film fab. radz.

Piątek 2.V. 9.50 Awantura na letnisku — film fab. radz. 11.05 Dla szkół: (kl. II) Nasza estrada. 12.00 (kl. VIII) Wych ob. Polska w świecie. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Mat. 15.50 Nurt — Psych. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.20 Z receptą na zdr. 17.45 Spotk. z płk Z. Załuskim. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Fakty, op., hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: Wł. Wojciechowski „Medalion". 21.10 Panorama. 21.50 Spoza gór i rzek. 22.20 Dzien. 22.35 Sport.

Sobota 3.V. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 9.00 Cichy Don — film fab. radz. cz. II. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.20 Hod. zwierz. 14.50 Pr. dnia. 14.55 Pr. I prop. 15.10 Kr. Warsz. i Maz. 15.30 Red. szk. zap. 15.40 Inf. Wyd. 16.00 Dzien. 16.10 Dla dzieci. 16.35 Dla mł. Sobota w Ursusie. 17.30 Sport. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Najdłuższy dzień — film fab. USA. 23.20 Dzien. 23.40 Sport. 23.55 Don Juan — pr. rozr. hiszp.

Piątek 25.IV — 17.30 Wiersze poetów radz. 17.45 Film fab. 19.30 Spektakl muz.

Sobota 26.IV — 12.40 Śpiewa P. Lisicjan. 15.00 P. nożna. Spartak — Dynamo (Tbilisi). 17.25 Film fab.

Niedziela 27.IV — 11.30 Film fab. 16.15 Film anim. 16.30 Film dok. 17.00 Klub film. 18.00 Koncert. 19.30 Panorama film.

Białowieża Spokojne miejsce na wsi — wł. 30.IV—1.V.

Czeremcha Nie zestarzejemy się razem — fr. 29.IV—1.V.

Czyże Nagrody i odznaczenia — pol. Nieszczęście Alfreda — fr. 30.IV—4.V.

Dubicze Cerkiewne Ciemna rzeka — pol. Stopień ryzyka — radz. 30.IV—4.V.

Kleszczele Pułapka w delcie Dunaju — rum. Pierwsza spokojna noc — wł. 30.IV—4.V.

Michałowo Macmasters — USA 29—30.IV.

Milejczyce Helga — NRD. Zła noc — czes. 30.IV—4.V.

Narew Potop — pol. 30.IV—4.V.

Narewka Prywatny detektyw — ang. Miłość w przyrodzie — węg. 30.IV—4.V.

Nurzec Wkrótce nadejdzie wiosna — radz. Rodeo — USA 30.IV—4.V.

Rajsk Chłopi — pol. 30.IV—4.V.

Suchowola Nikt nie chciał umierać — radz. Helga — NRD 30.IV—4.V.

B.Z.Graf. zam. 1257 P-1

(Працяг са стар. 1)

I так было кожны год. Калі ў першамайскі дзень жыхары Гайнаўкі чулі пабудку ў выкананні рабочага аркестра, многія з іх гаварылі:

— *Чуеш, Бельтэр зноў прыехаў на чырвоным кані.*

Ян Бельтэр — заслужаны рэвалюцыянер. Ён і Станіслаў Дзібуа — пасол у даваенны Сейм ад імя сацыялістаў, найчасцей выступалі на розных сходах і мітынгах рабочых. Не баяўся ён паліцаяў, якія неаднойчы забіралі яго за краты.

Вось у 1933 г. тая ж газета паведамляла, што *„шматтысячны паход прайшоў вуліцамі Гайнаўкі. Рабочыя, як штогод, урачыста святкавалі Першамай. Гайнаўскія і навакольныя тартакі, а таксама хімічная фабрыка не працавалі“.*

Толькі ўрадавая цэнзура не дазваляла пісаць аб арыштах і здзеках паліцыі на рабочых. У красавіку 1932 года без ніякай прычыны загінуў ад паліцэйскай кулі малады рабочы Ян Верпахоўскі. Амаль кожны год напярэдадні Першага мая паліцыя саджала за краты найбольш актыўных дзеячоў КПЗБ, ППС і класавых прафсаюзаў. Чырвоная Гайнаўка аднак не паддавалася. Арыштаваных замянялі іншыя рабочыя.

Гляджу на пажоўклыя фатаграфіі, якія знаходзяцца цяпер у Гайнаўскім аддзяленні Беластоцкага музея рэвалюцыйнага руху. Год 1935. Першамайскі мітынг. Выступае пасол Дзібуа. Над галовамі рабочых чырвоныя сцягі і транспаранты з лозунгамі. Год 1937. Цэлы рынак у Гайнаўцы запоўнены натоўпам людзей, галава пры галаве. Вакол трыбуны чырвоныя сцягі. Фатограф занатаваў: „1 Май 1937 г.“ На здымку з 1938 года бачым групу гайнаўскай моладзі. Станіслаў Мілкоўскі трымае сцяг Таварыства рабочых універсітэтаў. Гэта прагрэсіўная арганізацыя, якая заўсёды актыўна ўключалася ў святкаванне Першамая. Станіслаў Мілкоўскі ў час акупацыі стаў партызанам і гераічна загінуў, абараняючыся ад гітлераўцаў, якія неспадзявана акружылі іх бункер.

Пасля вызвалення першае першамайскае святкаванне адбылося ў 1945 годзе. Тут спасылаюся на ўспаміны таварыша Сулімы.

— Як святкавалі Першамай пасля вызвалення? — паўтарае ён маё пытанне. — Гэта было ў 1945 г. Ужо дзевяць месяцаў жылі мы на свабодзе і, вядома, цешыліся тым, што закончылася лютая акупацыя. Ніхто не сумняваўся, што гітлераўскай Германіі засталіся ўжо лічаныя дні, чакалі мы толькі весткі аб заканчэнні вайны. Адначасова на нашым тадышнім тартаку пачалі мы даваць першую прадукцыю. Адбудавалі яго ўласнымі рукамі. Без інжынераў і тэхнікаў. Адны толькі рабочыя. Дзейнічала ўжо адна лесапільная машына, рушыла сталярня. Напярэдадні Першамая 1945 г. працавала ў нас звыш 100 рабочых. Сабраліся мы тады на тартаку і пад чырвоным сцягам пайшлі пад цяперашняе кіно „Ляснік“, дзе з прамовай — з балкона — выступіў афіцэр Войска Польскага. Гаварыў аб славутым Маніфесце Польскага камітэта нацыянальнага вызвалення, аб новай народнай Польшчы, якую трэба збудаваць рукамі рабочых і сялян. Цяпер гэта гучыць вельмі проста і нават наіўна. А тады... браце мой... тады слёзы ў вачах стаялі і сэрца неяк нязвыкла білася.

Ян Бельтэр — заслужаны рабочы, дзеяч з Гайнаўкі, арганізатар першамайскіх святкаванняў.

Рабочыя хімічнай фабрыкі збіраюцца ў Першамайскі паход у 1937 г.

Пайшлі мы вуліцамі Бучка, Варынскага, Ліповай, — да плошчы Рэзервістаў, дзе традыцыйна праходзілі ўсе мітынгі.

Успаміны таварыша Сулімы папаўняе заслужаны пенсіянер Язэп Каспшак.

— Ад 9 жніўня 1944 года быў я ўжо членам Польскай рабочай партыі. Разам са мною дзейнічалі Масевіч, Чапля, Цюка, Паплінскі і іншыя таварышы. Была ўжо ячэйка Польскай сацыялістычнай партыі. Наладзілі мы дзейнасць прафсаюзнай арганізацыі. І так усе разам дамовіліся, што гэты Першамай будзем святкаваць асабліва ўрачыста. Бо як жа? Мы ж да вайны, калі паліцыя ганяла нас па ўсіх кутках, не прапусцілі ніводнага свята працоўнага люду, а цяпер, калі свабода...

Гэты Першамай святкавала ўся Гайнаўка. Рабочыя і сяляне, вучні ўсіх школ, звычайныя жыхары горада. Першы сцяг нёс таварыш Сокул, выступаў — як заўсёды — Ян Бельтэр...

Калі я ў палавіне красавіка наведаў Павятовы камітэт партыі ў Гайнаўцы, таварышы з аддзела прапаганды якраз абмяркоўвалі падрыхтоўку да сёлетніх першамайскіх святкаванняў. Будзе гэта ўжо 30 Першамай у свабоднай краіне.

Віктар Рудчык

Беларусы

ў студэнцкім руху

У кніжцы Эўгеніюша Філіпайціса „Левы лагер студэнцкіх палітычных арганізацый у Вільні (1930 — пач. 1935)“ шмат увагі ўдзяляецца беларускім студэнтам і іх арганізацыям. Выдала яе Беластоцкае навуковае таварыства.

У навучальным годзе 1929-1930 на агульную колькасць 3.336 студэнтаў у Віленскім універсітэце беларусаў налічвалася пяцьдзесят пяць асоб. Трэба памятаць, што галоўную ролю Вільні ўлады бачылі ва ўмацаванні ды пашырэнні паланізацыі т.зв. крэсаў.

У 1932 годзе арганізацыя беларускай студэнцкай моладзі налічвала ўжо каля 100 асоб. У ёй адбывалася вострая барацьба паміж моцнай левай фракцыяй і групоўкай Беларускага нацыянальнага камітэта. Аднак жа, пасля разгрому Грамады і „Змагання“, беларускае студэнцтва апынулася пад уплывамі хадэцыі і санацыі. Апошняя — утварыла ў 1931 г. канвент „Скарынія“, з 15-ці членаў. „Скарынія“ апынулася ў вострым канфлікце з Саюзам беларускіх студэнтаў, у сувязі з адносінамі да Аб'яднання беларускіх студэнцкіх арганізацый, якое мела сядзібу ў Празе. (У Чэхаславакіі вучылася шмат беларусаў).

Пастутова зноў умацоўваліся рэвалюцыйныя ўплывы.

Найбольш выдатнай постаццю сярод віленскага студэнцтва з'яўляўся Генрык Дэмбінскі, чалавек незвычайнага теленту і вялікага пачуцця асабістай годнасці. (Узамен за адрачэнне ад сваіх ідэалаў кіраўнікі тагачаснай Польшчы ахвяроўвалі Дэмбінскаму міністэрскія пасады). Дэмбінскі моцна цікавіўся дзейнасцю Беларускай сялянска-работніцкай грамады. І, мабыць, гэта ягонае зацікаўленне стала прычынаю таго, што пачаў ён шукаць шляхоў супрацоўніцтва з беларускім студэнцкім асяроддзем. Спробы паразумецца з арганізацыйным кіраўніцтвам беларускіх студэнтаў закончыліся няўдачай. І тады Дэмбінскі пачаў наладжваць кантакты з дзеячамі рэвалюцыйнай фракцыі гэтага асяроддзя, перш за ўсё з Максімам Танкам.

На фоне развіцця віленскага студэнцкага руху асабліва заўважальная спецыфіка эвалюцыі польскай інтэлігенцыі ў напрамку рэвалюцыйнага руху.

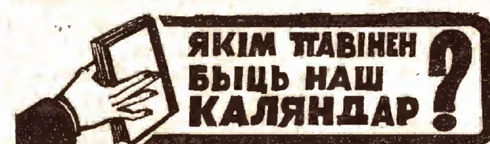
С. Яновіч

...кожны дзень у Савецкім Саюзе родзіцца 11 тысяч дзяцей.

...у СССР ёсць 100 тысяч ясляў і дзетсадаў, у якіх прабывае 10 млн. дзяцей.

(ті)

БЕЛА-РУСКІМ

Аб „Беларускіх календарах“ можна гаварыць многа. Я хачу выказаць сваю канцэпцыю і думку знаёмых. Я пісьманосец, штодзённа нашу пісьмы і газеты, і таму сёе-тое ведаю, як людзі ацэньваюць свой родны каляндар.

Перш за ўсё наш каляндар павінен быць тыпова беларускім, павінны ў ім быць амаль усе весткі пра сучаснасць, павінна таксама быць нешта з гісторыі, геаграфіі, астраноміі, сельскай гаспадаркі, літаратуры, павінны быць розныя навінкі-рэдкасці і (важнае): наш родны фальклор (песні, казкі, гумар). Многія жадаюць змяшчаць, апрача старога стылю (які, як вядома, ёсць у календары) важнейшыя дадзеныя аб праваслаўнай веры.

Каляндар павінен быць аб'ёмісты. Людзі хочуць такой кніжкі-даведніка.

Гэта не значыць, што я крытыкую і паніжаю календары ўжо выдадзеныя. Няпраўда! „Беларускія календары“ ад першага да апошняга, агульна кажучы, добрыя. Ды каб былі дрэнныя, людзі іх не куплялі б. А то купляюць. І то як! Колькі экземпляраў я сам прадаў! Не пералічыць. На тэрыторыі, якую я абслугоўваю, наш каляндар жыхары любяць і шануюць найбольш.

Толькі шкада, што „Беларускі каляндар“ не паступае (як іншыя календары) у паштовыя ўстановы для продажу насельніцтву. Варта ГП БГКТ аб такой магчымасці кальпартажу календароў падумаць. Я з гэтым пытаннем спраўляюся сам, бо мне яно, як і падпіска „Нівы“, вельмі блізкае. Таму хачу каб наш каляндар з кожным годам лепшаў і лепшаў.

Калісьці быў у мяне беларускі каляндар з 1914 года. Паверце, была гэта дасканалая кніжка. У ёй былі змешчаны (і то шмат) творы Янкі Купалы, Якуба Коласа. Друкаваўся таксама многа нейкі Стары Улас. Хто гэта?

Мая канцэпцыя: беларусам — беларускі каляндар.

Мікалай Панфілюк

■ Нядаўна ў Нараўцы арганізаваўся гурток БГКТ пры ГС-е. Старшынёю яго з'ўляецца прэзас ГС-у Валянціна Панфілюк.

■ 6 красавіка на сходзе ў вёсцы Дзяніскі (Бельскі павет) больш як 20 чалавек пазнаёміліся са статутам БГКТ і падпісалі членскія дэкларацыі. Прысутныя выбралі праўленне гуртка, якое ўзначаліў Юрка Рыбка.

■ 9 красавіка ў Кляшчэлях адбыўся арганізацыйны сход гуртка БГКТ. Сярод 20 асоб, падпісаўшых членскія дэкларацыі, былі ў асноўным працаўнікі гміннага ўпраўлення і ГС-у. Старшынёю гуртка выбраны кіраўнік СОП-у Цімафей Цімашук.

■ 10 красавіка прэзідыум праўлення беластоцкага павятовага аддзела абмеркаваў стан беларускага чытальніцтва ў павеце, падсумаваў конкурсы БГКТ — харавы і тэатральны, а таксама зацвердзіў новапрынятых членаў БГКТ.

■ З нагоды Дзён савецкай культуры жаночы харавы калектыў з Гарадка даў 11 красавіка канцэрт у Чорнай Беластоцкай. (мх)

Уладзімір Высоцкі, Бабруйск. Скульптура па дрэву „Нарачанскія рыбакі“.

У кулуарах з'езду сустрэліся сябры п а пяру. Першыя знаёмствы, першыя ўражанні. Злева: першы карэспандэнт 1974 г. — Уладзімір Хомік, другі карэспандэнт года — Эдмунд Вайсковіч, актыўныя карэспандэнты — Уладзімір Сідарук і Мікола Краўчук.

(Працяг са стар. 1)

З'езд карэспандэнтаў

На з'ездзе прысутнічала кіраўніцтва галоўнага праўлення БГКТ і „Нівы", а таксама мілы госць з Мінска, які наведаў рэдакцыю. Госць з Мінска — Алесь Матусевіч 55 год працаваў журналістам, ды і цяпер яшчэ супрацоўнічае з рознымі рэдакцыямі. Пачынаў ад кароткіх заметак, як карэспандэнт.

Алесь Матусевіч у цёплых словах звярнуўся да карэспандэнтаў: „Як пчала ў вулей, так і вы павінны цягнуць усё найлепшае ў „Ніву", — сказаў ён. Расказаў таксама коратка пра сваю працу, пра партызанскую газету, якую выдаваў і пра некаторыя эпізоды з сваёй багатай біяграфіі. Выступленне госця пакінула на ўсіх моцнае і хвалюючае ўражанне.

З'езд карэспандэнтаў „Нівы" мінутай цішыні ўшанаваў памяць Нестара Пераў вос — шматгадовага актыўнага карэспандэнта з Бельска, які памёр пару тыдняў да з'езду.

Тром першым карэспандэнтам года 1974 — „Т.К.", „Расе" і Мікалаю Панфілюку галоўны рэдактар „Нівы" уручыў на з'ездзе ўзнагароды. Дваццаць найбольш актыўных карэспандэнтаў атрымалі дыпломы.

Вера Леўчук

Фота **Я. Цялушэцкага**

Група ўдзельнікаў з'езду на сямейным здымку.

(Працяг са стар. 1)

Рэвалюцыя ў Нарве

А ў Нарве доўга думалі, што рабіць з безгаспадарскай зямлёй, якая ўсё часцей зарастала пустазеллем, як палепшыць забеспячэнне сялян трактарамі і іншымі сельскагаспадарчымі машынамі. Думалі і ўсё часцей азіраліся на прадукцыйныя кааператывы ў Васьках, Макаўцы, Тыневічах Вялікіх і ў Іванках.

Разам гэтыя кааператывы апрацоўваюць цяпер амаль 1000 га зямлі. Усе паказчыкі сельскагаспадарчай вытворчасці ў іх шмат вышэйшыя ад сярэдніх для ўсёй гміны і павету, а высокая механізацыя палявых работ значна аблягчае працу іх членам. Маюць яны цяпер розныя машыны, 17 трактараў падмяняюць ім коней, 2 камбайны тыпу „Бізон" праводзяць уборку збожжа, растрасальнікі вывозяць і растрасаюць гной на палях, машыны садзяць і збіраюць бульбу, адзін грузавік і два „Жукі" дастаўляюць неабходныя тавары, уласны аўтобус возіць кааператараў на экскурсіі.

Толькі асобным кааператывам станавілася ўжо цеснавата на сваіх дзялянках. Ваські маюць 300 га поля, Макаўка — 260, Тыневічы — ледзь 150, а Іванкі — 240.

Дык сельскагаспадарчыя кааператывы з наваколля Нарвы рашылі аб'ядначца, а дакладней гаворачы — **яны рашылі стварыць зусім новую кааператыўную гаспадарку з сядзібай у Нарве.**

— Гэта прапанова нашага партыйнага і грамадскага актыву, — сцвярджае начальнік Нараўскай гміны Віталіс Пякарскі. — Нараўская кааператыўная гаспадарка бярэ на сябе абавязак загаспадарыць цэлы дзяржаўны фонд зямлі, якога ў 1980 г. будзе ў нас ужо амаль 3.000 гектараў, яно забяспечыць сялян сельскагаспадарчай тэхнікай і адначасова будзе вялікім сельскагаспадарчым камбінатам, перш за ўсё жывёлагадоўчым. Вось праграмаператварэння цяперашніх кааператываў у адну вялікую кааператыўную гаспадарку, — начальнік падае мне нейкі даклад, запоўнены лікамі. — Яе, — дадае ён, — ужо адобрылі павятовыя і ваяводскія ўлады.

З аналізу лікаў, змешчаных у гэтай праграме, вынікае, што праз 5 год гадоўля кароў у нараўскай кааператыўнай гаспадарцы павялічыцца ў тры разы, свіней будзе больш у 8 раз, авечак, якіх толькі што пачалі разводзіць, назбіраецца 1800 штук, а гадавая прадукцыя мясных куранят узрасце да мільёна штук. Будзе гэта сапраўды шматмаштабная прамысловая вытворчасць жывога мяса. Яна патрабуе спецыялізацыі. Ваські бяруць на сябе адкорм свіней і кароў, у Тыневічах Вялікіх і Даратынцы — гадаваць будуць мясное быдла, перш за ўсё так званыя „букаты", у Іванках і Храбустоўцы бяруцца разводзіць авечак, а Макаўка зоймецца свінаматкамі і парасятамі.

Такія мерапрыемствы патрабуюць новых капіталаўкладанняў у суме звыш 300 млн. злотых. Трэба пабудаваць 12 абораў для цялят-букатаў, 4 аўчарні, 5 хлеўняў для свіней і адну аграмадную ферму для вырошчвання куранят на 1 млн. штук.

Кааператары разлічваюць галоўным чынам на ўласныя сілы. Яны хочуць спалучыць уласную рамонтна-будаўнічую групу з калектывам Нараўскага прадпрыемства сельскагаспадарчага будаўніцтва і супольнымі сіламі, пад адным кіраўніцтвам ажыццяўляць будаўніцтва не толькі для патрэб уласнай кааператыўнай гаспадаркі, але таксама і для ўсіх сялян Гайнаўскага павету.

Плануючы гэтыя пераўтварэнні ў гаспадарчай галіне Нараўскай гміны, кааператары не забываюцца аб патрэбах людзей, якім прыдзецца ажыццяўляць гэтыя планы. Таму за свае грошы будуюць яны жылыя дамы ў Нарве, Васьках, Макаўцы, Іванках, Даратынцы і Тыневічах Вялікіх. Будуць гэта пераважна жылыя дамы для 3-4 сем'яў, забяспечаныя ўсімі выгодамі.

Значыць, у ціхай і соннай Нарве пачынаецца нешта новае, што вялікім штуршком рушыць наперад жыццё ўсяе гміны. Ствараюцца палявыя і будаўнічыя брыгады. Патрэбны розныя спецыялісты. Узнікаюць магчымасці авансу для кемлівых людзей. І ў гэтым асноўны сэнс нараўскай „рэвалюцыі".

М. Нурэцкі

Маленькая, але ўдаленькая

Ёсць на Гайнаўшчыне маленькая вёсачка Барок. У ёй налічваецца толькі 18 гаспадарак. Але, паводле слоў кіраўніка сельскагаспадарчай службы Гайнаўскай гміны Івана Байко і агранома Уладзіміра Ціханюка, няма ў гэтай вёсцы гаспадарак, якія з кожным годам слабеюць эканамічна. Наадварот.

Цяпер на палі Гайнаўшчыны ўводзіцца новая культура — цукровыя буракі, і ў вёсцы Барок большасць гаспадароў пачала яе вырошчваць. Усе жыхары Барка актыўна ўключаюцца ў грамадскую працу, вартасць якой у мінулым годзе для кожнага жыхара акрэслівалася сумай 2400 зл. Цяпер барчане самі рамантуюць дарогу, якая спалучае іх вёску з шашою Гайнаўка-Кляшчэлі. У конкурсе „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная" Барок заняў другое месца сярод 23 салэцтваў гміны.

У сувязі з планамі Беласточчыны ў развіцці жывёлагадоўлі сяляне Барка абавязаліся павялічыць гадоўлю на 22 штукі быдла, 71 штуку свіней і на 22 галавы авечак.

Дзякуючы добрай апрацоўцы зямлі, добраму і разумнаму яе ўтнаенню, сяляне атрымліваюць рэкордныя ўраджаі збожжа, звыш 30 цэнтнераў з 1 га. А такія гаспадары, як Уладзімір Чурак, Іван Чурак, Мікалай Галёнка і некаторыя іншыя, дабіліся па больш як 36 цэнтнераў з 1 га.

(мх)

„Ой, пуойду я пуод ліесок на часок..."

Калі на сёлетнім цэнтральным аглядзе „Беларуская песня-75" у Беластоку выступіў квінтэт з **Арэшкава,** што ў Гайнаўскім павеце, і на два галасы праспяваў мясцовыя народныя *„Чого, мамо, прызаплакала..."*, якая калісьці ў вясельнай абрадавасці належала да рэпертуару „паненскага вечара", і *„Ой, чом то на дворыэ нэ відно..."* пра трагедыю беднай вясковай дзяўчыны, да якой „ходзіць" багаты, але ненавісны ёй кавалер і за якога, пэўна, бацькі выдадуць яе, — не было канца апладысментам. Гледачоў запаланілі чароўныя мелодыі і натуральная чысціня іх выканання. І ў змесце песень і ў арыгінальнай колішняй народнай вопратцы спявачак уся зала адчула нейкі асаблівы подых спрадвечнай Белавежскай пушчы.

І вось я ў Арэшкаве. З шырокай вуліцы відаць зубчатыя вершаліны пушчанскага ўрочышча Круглае, дзе, як кажуць тутэйшыя людзі, пры ўпадзенні ручая Лозіцы ў рэчку Хвішчэй высіцца самы магутны, пасля нядаўняй смерці старэчы „Ягайлы", у Белавежы Цар-

Вера Кошаль таксама любуецца і ў народных песнях і ў тканні ўзорыстых дыванoў.

дуб. Арэшкава — вёска сучасная, з электрычнасцю, тэлефонам, крамай, вясковым домам культуры і асфальтнай шашой. Маладыя мужчыны працуюць пераважна ў Гайнаўцы або на чыгунцы, жанчыны ж і старэйшыя арэшкаўцы вядуць гаспадаркі. Добра развіваецца тут гадоўля, і ўраджаі на палях не благія. Людзі жывуць заможна, амаль няма тут саламяных стрэхаў, тут і там вырастаюць сучасныя мураваныя двухпавярховыя дамы. Здавалася б, змрочнае мінулае даўно адышло адсюль і цалкам забылася. Аднак тры тутэйшыя, вядомыя на ўсю ваколіцу, спявачкі: **Анна Парфенюк** з 1923 года нараджэння, **Вера Кошаль** — з 1926 года і **Надзея Грушэўская** з 1942 года падаюць мне на магнетафонную стужку 16 твораў, большасць якіх па сваёй даўгавечнасці зыходзяць у адлеглую мінуўшчыну і амаль могуць лічыцца равеснікамі легендарнага Цара-дуба. Пра іх самі спявачкі кажуць, што спяваліся яны „колісь-проколісь, шчэ нашымі бабкамі і прабабкамі, а то можэ дэ і пэрэд імі".

І праўда. Вось хоць бы вяснянка-„огулька" *„Там за ліесом за бором..."*, што да нядаўняга часу спявалі тут дзяўчаты паміж вялікаднем і правадной нядзеляй, выйшаўшы вечарам на вуліцу і сеўшы на лавачках-„кладках". Вясёлая, аптымістычная мелодыя і насычаны першабытным антрапамарфізмам змест песні расказвае, як *„за ліесом"*, *„за бором"*, *„за сінэнькім езёром"* *„сонэчко іграло"* і *„з міесэцём розмовляло"*. Месяц абяцае асвяціць *„нэбо-зэмлю"* і *„сэло Горэшково"*, а адначасо-

ЛІСТ ДА ВІКТАРА ШВЕДА

Я беларус, я сваёй роднай мовы
Яшчэ дзіцём вучыўся ад бацькоў.
Таму адно з той мовы нават слова
Мне даражэй, чым з іншых сотні слоў.

Віктар Швед

Добры дзень, Віктар! Што новага ў Варшаве? Бо ў нас на Беласточчыне вясна. Не так даўно з календара сарваў я картку з днём 23 красавіка.

Патыліцу пачухай, любы дружа, і думкі паварні сцяжынкаю назад. Не вёрыш мне — люстэрка табе скажа, што харашэйшым быў год 50 назад.

Мест грызці алавік у пошуках натхнення, да цыцкі рваўся ты з гарачым пачуццём і ссаў аддана, сапучы з натугі — ружовы пуп ўздымаўся абручом.

Найпрыгажэйшым ты быў ў цэлай вёсцы — так гаварылі мама, тата, дзед. З даверам выбалушваў вочкі на добразычлівы, здаецца, добры свет.

Перабіраючы нагамі у такт песні маці, лавіў ты прагна беларускі сказ.

У справах сэксу ты не меў камплексаў — і зад і перад ставіў напаказ.

А сёння што? Мінула паўстагоддзя. Колькі пар ботаў трупамі адзначыла жыццёвы шлях?!

Ці ты быў шчаслівы? Прызнайся, Віктар, шчыра. Ці тое, пра што марыў ў творчых снах, далося ў рукі?.. Ведаю, што не.

Мара не верабей — за хвост не зловіш, насыпаўшы пшаніцы на вакне. Гэта не чалавек, якому даў пасаду, карыта сытнае, свой самаход — і ён ужо гатоў зрачыся роднай мовы, забыцца, скуль ён, дзе яго народ.

Так, золатца. На жаль, мы ўжо не дзеці. Даверлівасці не застаўся нават след. Як слімакі паўзем — кожны ў шкарлупе.

Жывем, бо трэба жыць, як іншыя жывуць.

Захочаш быць другім — ўпярод нікто не пусціць, а чаго добрага яшчэ па задзе накладуць.

А мы ж з табой жывыя. Трапечам, рвемся недзе — у пошуках чагосьць. Вышэй нам хочацца. Каб на прастор, каб страпянуцца, каб расправіць крылы — пабачыць сонца, а не толькі стол.

Да сваёй песні, Віктар, кожны мае права. У небе, золатца, і жаваранак птушкай пажаданай — хоць ведама усім, што гэта не арол.

Таму стрывай, пішы, як і дагэтуль. Трымайся трэзва, унікай спакус.

І памятай: што хай цэбе там нават клічуць Шведам — для нас ты быў і будзеш беларус.

Ларс

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

КАМАНДА СЯТКАРАК

У лютым гэтага года адбыліся спаборніцтвы сяткарак сярэдніх школ Бельскага павету. Добра паказалі сябе ў гэтых розыгрышах ліцэісткі з Бельскага беларускага ліцэя. Перамаглі яны

каманды
Бельскага
чага раху
дзе: Галін
Ірэна Кір
да Трэска,
і Крысты
(усе з дру
першага к
Т

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У „Доме кнігі ў Гайнаўцы, вул. 1 Мая 34, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

На высокай хвалі, 1973, стар. 240, цана 3 зл. 70 гр.

Зборнік артыкулаў, прысвечаных аналізу творчасці сучасных беларускіх пісьменнікаў: І. Шамякіна, П. Панчанкі, А. Макаёнка, А. Кулакоўскага, В. Віткі, К. Кірэенкі, А. Вялюгіна. Чытач знойдзе ў ім агляд тэматычнага дыяпазону іх творчасці, асаблівасці творчай манеры і мастацкага майстэрства.

Арфаграфічны слоўнік, 1972, стар. 232, цана 1 зл. 80 гр.

Надта карысны дапаможнік, які павінен мець кожны вучань пачатковай школы, што вывучае беларускую мову. У ім змешчана звыш 7 000 слоў, што могуць прадстаўляць цяжкасць пры іх напісанні вучнямі. Такі дапаможнік у руках вучня — вельмі ўдзячная крыніца розных практыкаванняў для на-

лежнага а
мовы.

Ш э ў ч
ял па бел
1973, стар. ... гр.

Карысная рэч для кабінетаў беларускай мовы ў пачатковай (і не толькі!) школе, пры ўмове, што колькасць экземпляраў гэтага зборніка будзе адпавядаць ліку вучняў у класе. Самыя разнастайныя практыкаванні, замацоўваючыя веды па граматыцы роднай мовы, можна праводзіць пры іх дапамозе.

В я р б і л а У. М., **Зборнік дыктовак па беларускай мове, класы VII-VIII**, 1964, стар. 138, цана 2 зл. 70 гр.

Выбар належна прадуманых і адрэдагаваных тэкстаў для рознага віду дыктовак (тлумачальных, правераных і г.д.) па сінтаксісу беларускай мовы. Карысны набытак для настаўнікаў беларускай мовы.

Кнігарня ў Гайнаўцы ахвотна высылае кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „Dom Książki", 17-200. Hajnówka, ul. 1 Maja 34.

(мг)

(Працяг са стар. 2)

Усё для фронту!

„ЗА ВОЛЬНУЮ ПОЛЬШЧУ ВЫ ТУТ ЗМАГАЕЦЕСЯ..."

Быў 1943 год. Канец лета. П. Кульгаўчык атрымаў павестку з'явіцца ў ваенкамат. Радасна падскочыла сэрца. Там яму і іншым аб'явілі: паўстала Людовае Войска Польскае і іх накіроўваюць у яго склад. Бязмежная радасць. Выдалі польскія мундзіры і загадалі падрыхтавацца да выезду. Праз некалькі гадзін усе былі гатовы. Спявалі, жартавалі... І раптам П. Кульгаўчыка і некалькіх іншых яго таварышаў паклікалі да каменданта ваенкамата. А той аб'явіў: здаць мундзіры і вярнуцца да працы. „Як гэта так!.." Абураліся. Пратэставалі. А камендант на тое: „Таварышы, за вольную Польшчу вы тут

шанне і яго франтавое змаганне без адзінага выстралу, змаганне для перамогі на франтах Вялікай Айчыннай вайны, за вольную Польшчу.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Як танк прайшоў

У Тафілаўцах у Гайнаўскім павеце на адным адрэзку вуліцы (каля 100 м даўжыні), што калісьці яго папраўлялі (апусцілі ніжэй — было аб гэтым у „Ніве") брук цяпер ужо так выглядае, як бы танк па ім прайшоў і завярнуўся. Камяні павыварочваныя і глыбокія калдобіны кругом. Увага! Тут можна смела ногі паламаць. Цікава, чаму з вуліцай гэтай заўсёды нейкія клопаты?

М. Панфілюк

ва „прыкраснага молодзя" ды „прыкрасную дывіцю". Цяжка знайсці больш красамоўны прыклад заклікання вясны

Анна Парфенюк не толькі мастак у спевах, але і майстар народнага ткацтва, якое яшчэ квітнее ў Арэшкаве.

і выказвання пажадання выйсці замуж ці ажаніцца. Такое ж пажаданне чуем і ў вяснянцы-„огульцы" *„Одного коня маю..."*, дзе *„молодэць"* мае намер *„погіраті"* на сваім кані, каб выйграць сваёй любай вясельны падарунак *„чэрэвычкі-панчочкі на Наденькіны ножкі"*. А ў пераважнай большасці вяснянак ідзе гаворка пра „езёра", „рэчкі", „крыніцы", словам, пра ваду, якую чалавецтва ад заранку свае гісторыі надзяляла цудадзейнай сілай ачышчэння і аздараўлення. У вяснянцы *„Там на выгоны ходылі коні..."* ідзе гаворка пра коней, закаваных у *„жэлезные пута"* і на *„жэлезные ключы"*. І гэта не выпадкова. У вуснай народнай творчасці зіма прадстаўляецца ў вобразе моцы, што закоўвае і замыкае ўсё жывое. Вяснянкі-„огулькі" і з'яўляюцца заклікам, „гуканнем" вясны, каб яна прыйшла і сваімі залатымі сонечнымі праменнямі-ключамі адамкнула зямлю, воды, усю прыроду. Спрадвечная вера ў магічную сілу мелодыі і словы алегорыі, якія можа пазайздросціць не адзін сучасны паэт!

Жніўная *„Ой, чыя то волока..."* пазбаўлена ўжо такой весялосці і жыццярадаснасці, бо *„Яся волока доўгая, шырока"* нялёгка дасталася *„жэнчыкам молодым"*: *„на ёй жэнчыкі жалі, сэрпыкі поломалі"*, а *„сэрпыкі золотые"* былі. І хоць далей яны паведамляюць, што *„наша пані домуе — нам вэчэру готуе"*, але ім *„вэчэра нэ міла — постатяночка стоміла"*. І не дзіва: вядучую жніцу-„постатянку" пан спецыяльна прывёз з Падляшша. З гэтага апошняга напрош-

ваецца вывад, што песня, відаць, паўстала ў той час, калі яшчэ людзі тутэйшых ваколіц лічылі сябе Літвой, г. зн. Вялікім княствам Літоўскім, інакш. недзе на пераломе XVIII і XIX стагоддзяў.

Самая маладая сярод іх Надзея Грушэўская таксама патрапіць спалучыць належны догляд гаспадаркі і дому са сваім замілаваннем да народнай песні.

дзяў. Цікава, што гэты твор не пазбаўлен таксама эратычнай праблематыкі. Аказваецца, што пані-гаспадыня ўпадабала сабе прыгоннага малайца Яся. Не абышлося без граху і „жэнчыкі" яму спяваюць: *„вытны, Ясю, лыпку для дытыны на колыбку"*. Той выкручваецца ад адказнасці, не хоча ліпку рэзаць на калыску *„для чужого дытяты"*. Але „жэнчыкі" яму на тое: *„Твое, Ясю, твое — мае лічко такое"* ды яшчэ *„пры тобіе родылосё, на тэбэ ўдалосё"*.

У хрысціянных жа побач з рэалістычным малюнкам цяжкай долі маладзіцы, што трапіла *„у чужую сторону шчэ й вэлікую сім'ю"* (*„Ой, оддала мэнэ мать..."*) знаходзім і фрывольныя матывы: *„Пуогнала бычкі пуод Раковыці — заросылася по самы ціці"* і нават прыкрытую даволі празрыстым вуалем алегорыі гуллівую: *„Упыласе я нэ за вашэ: моя курочка знэсласе — я за яечка упыласе"*.

Немагчыма ў кароценькім артыкуле хаця б успомніць пра красачнае багацце ўсіх песень, запісаных мною ў Арэшкаве. Яны неўзабаве будуць паяўляцца ў рубрыцы „Фальклор" у нашым тыднёвіку і кожны чытач сам пераканаецца ў іх непаўторнай прыгажосці, прыгажосці, навеянай нашай сівой Белавежай.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Дарагое „Сэрцайка“?

Хаджу з Андрушай чатыры месяцы. Спатыкаемся часта, бо жыве ён у вёсцы, што ад нас толькі два кіламетры. Мы амаль увесь вольны час праводзім разам, разам гуляем на забавах. Ніхто мяне больш не цікавіць. Ужо хацелі б пажаніцца, быць заўсёды разам, але што ж, калі мы яшчэ замаладыя і нас не запішуць. Мне няпоўных семнаццаць, а Андруша на два гады старэйшы. Каб запісалі, трэба чакаць нам аж два гады. Гэта вельмі многа. Усяляк мы ўжо думалі і аднойчы Андруша падказаў адно выйсце. Гаворыць, што, каб я зацяжарыла, тады праз суд можна было б атрымаць дазвол на запіс. Я яшчэ яму не адказала на гэта. Бацькам баюся аб гэтым гаварыць. І таму пастанавіла напісаць да цябе „Сэрцайка“, можа ты мне паможаш. Чакаю хуткай парады.

Галя з Бельшчыны

Галя! Вы яшчэ замаладыя, каб жаніцца. Быць нарачонымі, спатыкацца, цешыцца адзін другім, як вы цяпер, гэта напэўна цудоўна. Вы цяпер на ўтрыманні бацькоў, у вас няма тых даволі складаных сямейных абавязкаў, якія звальваюцца на жанатых. Трэба быць адпаведна дарослымі, каб іх адолець. А вы ж яшчэ самі патрабуеце бацькоўскай апекі, і прапановы Андруцы нельга прыняць у ніякім выпадку, бо найгоршае, калі дзіця мае дзіця. Пачнуцца клопаты, цяжкасці, дык будуць і непаразуменні, якія руйнуюць сям'ю. Да таго ж яшчэ твайго хлопца, бадай, і войска чакае. Дык паслухайце маёй сардэчнай рады: не скарачайце сабе маладых цудоўных год, яны ўжо ніколі ў жыцці не паўторацца. Два гады, якія вы мусіце чакаць — гэта не доўга, гэта зусім мала. Пакуль што вы яшчэ і не паспелі пазнаць добра адзін другога, не паспелі ўпэўніцца ў сталасці пачуццяў. На гэта патрэбны час. Дык не спяшайцеся!

„Сэрцайка“

Кутох практычных ведаў

ЖАНОЧЫЯ КАСЦЮМЫ

Касцюм гэтай вясною перажывае свой рэнесанс і выступае ва ўсіх версіях, якія толькі прыдуманы дагэтуль.

Вельмі карысным для жанчын у новай модзе з'яўляецца тое, што шырыню і даўжыню спаднічак можна рэгуляваць, як хто хоча. Іх носяць зусім прамыя і доўгія, крыху расшыраныя або вельмі шырокія ўнізе. Такім чынам, да кожнай фігуры можна падабраць адпаведны фасон.

На гэты раз славутыя праектанты моды падумалі пра ўсіх нас. Нават ёсць справа таліі. Для адных жанчын карысна, калі яе падкрэсліць поясам. Для вышэйшых — нават шырокім. Іншым, аднак, не падыходзіць гэта зусім. Дык калі на спадніцу апрануць яны прамы, свабодны жакецік, то ніхто не зверне ўвагі на талію.

У нашым клімаце касцюм патрэбны нават летам. Асабліва раім іх вясковым дзяўчатам, даязджаючым на работу ці ў школу ў горад. Зрэшты, дасканалая гэта вопратка для кожнай паездкі. У поўдзень: зняў жакет — і ты ўжо ў блузачцы і спадніцы, раніцай і пад вечар носіш поўны касцюм з жакетам. І, такім чынам, будзеш заўсёды добра апрануты.

Многія жанчыны адчуваюць сябе ў касцюмах намнога лепш, чым у сукенках, паколькі касцюмы не толькі затушоўваюць недахопы фігуры, але і дазваляюць выглядаць штораз інакш, змяніўшы блузачку, завязаўшы лёгкі шалік ці хустачку пад шыяй.

Сяброўка

§ Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Бацька перапісаў сваю гаспадарку на дачку і зяця, пакідаючы сабе права карыстацца памяшканнем і гаспадарчымі будынкамі. Жыве ён з дзяржаўнай пенсіі. У выніку непаразуменняў з дачкой бацька выехаў да сына і патрабуе цяпер грашовай кампенсацыі, значна перавышаючай магчымасці сям'і дачкі. Бацька сцвярджае, што яму належыцца ад дачкі пажыццёвае ўтрыманне, хаця ва ўмове ёсць толькі засцярога аб карыстанні з памяшкання і будынкаў. Чаго можа дамагацца бацька?

АДКАЗ: Калі б пенсіі, якую атрымоўвае бацька, не хапала на яго ўтрыманне, мог бы ён патрабаваць ад усіх сваіх дзяцей аліментаў. На аснове ўмовы з дачкой, якой ён дараваў гаспадарку, пакідаючы сабе права карыстання памяшканнем і будынкамі, ён можа патрабаваць толькі выканання гэтай умовы дачкою, калі б тая перашкаджала яму ў карыстанні з памяшкання. Аднак, калі паміж бацькам і дачкой або яе сям'ёй узніклі адносіны, у якіх немагчымым было б супольнае карыстанне з памяшкання і будынкаў, бацька можа патрабаваць грашовай кампенсацыі, адпаведнай да вартасці карыстання з памяшкання і будынкаў.

ВЕР-НЕ-ВЕР

АРЭХ

Што гаворыць галійскі гараскоп пра людзей, што нарадзіліся паміж 21-30 красавіка і 24 кастрычніка — 2 лістапада.

Натуральнасць не з'яўляецца ў яго вачах добрай рысай. Больш за ўсё ён дбае пра стыль і манеры. У сапраўднасці ён проста нясмелы.

Арэх бывае чалавекам, створаным з супярэчнасцей. Усе маюць да яго прэтэнзіі, што бывае ён капрызны, агрэсіўны і эгаістычны. Але ён жа таксама гасцінны, шчодры і адважны.

Умее ён быць лаяльным, але і самавольным, верным, але і непастаянным, і ніколі невядома, як з ім паступаць.

Без прычыны дарыць і забірае сяброўства ці каханне. Часамі і сам любіць цярпенні, але з вялікай прыемнасцю прымушае цярпець іншых. Адным словам, любіць ускладняць жыццё.

Арэх заўсёды хоча быць арыгінальны, гэтае жаданне яго проста мучыць, ён бывае зайздросны і чулы і не вылучаецца асаблівай раўнавагай. Калі кахаеш яго або сябруеш з ім, заўсёды можа цябе спаткаць нейкі сюрпрыз. Займіся ім, калі бачыш, што зможаш выстаяць перад яго ўплывам, інакш можа ён цябе зусім заняволіць.

У жыцці арэх умее быць дасканалым стратэгам, умее ацэньваць будучыню і выніку ўласных ідэй, бывае смелы і рашучы. Часта здзіўляе асяроддзе сваімі бліскучымі думкамі, але здараюцца таксама арэхі-маўчуны.

Арэх стараецца, каб яго жыццё не было банальным. Таму не баіцца рызыкі, не імкнецца падабацца іншым, не ідзе на кампраміс, не ходзіць ходжанымі сцежкамі. У яго многа сяброў, але не менш ворагаў, а лічыць ён толькі на сябе. Паколькі вельмі дбае пра сваю арыгінальнасць і незалежнасць, бывае зазвычай чалавекам, якога нельга не заўважыць і з якім людзі лічацца.

Астрон

Сівы хутка і ўмела разматаў бінт, баючыся ўбачыць закрытае раненне. Невялікі асколак прашыў тканку лыткі наскрозь і нават не закрануў косць. „Рукі, — успомніў разведчык, — я не памыў рукі“.

Ён зняў пінжак, акуратна павесіў яго на спінку крэсла, закасаў рукавы кашулі і ціха запатрабаваў:

— Вады.

Агляд не заняў і пяці мінут. Сівы апаласнуў рукі ў місцы, якую прынёс адзін з эсэсаўцаў, і схіліўся над параненым.

— Асколак прайшоў навылет. Закранута косць... Трэба вычысціць рану і зрабіць тугую павязку. Лепш гэта зрабіць у шпіталі, — сказаў Сівы. Ён спадзяваўся на магічнае слова „шпіталь“.

— Пачынайце!

Цяпер голас гучаў хрыпата. Сівы здрыгануўся. З таго часу, як яго спыніў патруль, ён ні на мінуту не адчуваў праўдападобнасці таго, што адбываецца. Рэальнасць нібыта растварылася ў хаосе думак, што нахлынулі раптоўна і ўладарна. Усё, што адбывалася, здавалася нейкім штучным, як нямецкая мова, якую ён то ўспамінаў, то забываў.

Сівы раскрыў саквояж з інструментамі. Скальпель — вось што вярнула яго да звычайнага стану: спакойных, іранічных адносін да жыцця.

„Я павінен пракіпяціць інструменты. Цяпер важна не дапусціць памылкі. Урачэбнай памылкі. І сачыць за рукамі, — так, здаецца, гаварыў прафесар, які чытаў „курс хірургіі“.

Ён узяў бутэльку з ёдам... І адразу ўспомніў сваю адзіную сустрэчу з акіянам. Бацька прывёз яго, чатырнаццацігадовага хлапчука, ва Уладзівасток да дзядзькі, ваеннага марака. Выйшлі ў мора на рыбацкім баркасе. Ёдзістае паветра з непрывычкі моцна казытала ноздры. Калі гэта было? І ці было гэта?..

— Прыйдзецца пацярпець, — прамармытаў Сівы, нахіляючыся над ранай, востра адчуваючы прысутнасць чалавека ў цывільным за спіной, яго маўклівую адчужанасць.

Сівы многа разоў за гады вайны бачыў работу франтавых хірургаў, двойчы ляжаў у шпіталі сам і, як чалавек, які некалі марыў стаць урачом, жыва цікавіўся ваеннай медыцынай. Ён многае ўмеў, але ў межах таго аматарскага ўмення, калі трэба аказаць першую дапамогу. Цяпер ён і акажа яе гэтаму пажылому нацысту.

„Баіцца гангрэны, — адзначыў пра сябе разведчык. — Яму ўсе пяцьдзесят шэсць, а можа і больш. Колькі людзей адправіў ён на смерць адным словам або рухам рукі?..“

— У доктара, па-мойму, дрыжаць рукі?

Непрыемны, скрыпучы голас. Гэта цывільны. Ён стаіць за спіной і дыхае ў патыліцу. Прамаўчаць?..

— Я хацеў бы, каб мне не перашкаджалі.

Фраза вырвалася сама сабой. Паранены махнуў рукой. Чалавек у цывільным выйшаў бясшумна, толькі рыпнулі дзверы.

Паранены аказаўся цярплівым чалавекам. Ён ні разу не застагнаў, не крыкнуў, пакуль Сівы апрацоўваў рану, толькі па расшыраных зрэнках — разведчык міжволі глянуў у твар эсэсаўца — можна было здагадацца, які крык стрымліваў пацыент.

Тампон на рану. Тугая павязка. Здаецца, усё. Сівы разгарнуў зацёкшую спіну. І прымусіў сябе ўсміхнуцца.

— Дзякую, — хрыпла выдыхнуў эсэсавец.

— Яшчэ трое... Вас праводзяць.

Сівы адчуў, як тахкае гадзіннік на руцэ.

— Слухаюся...

— Вы ўсё-такі спяшаецеся, — насмешліва сказаў штурмбанфюрэр...

— Будучыня Германіі... Я разумею вас... Пасля агляду раненых мае людзі падкінуць вас да шашы.

У наспех абсталяваным падземным лазарэце Сівы зноў убачыў чалавека ў цывільным.

Непрыкметны твар фашысцкага шпіка, які цяжка запамінаецца. Абвер ці гестапа?

Сівы з асаблівай вастрынёй адчуваў прысутнасць гэтага чалавека. Увесь свет быў цяпер агароджан яго шырокай спіной.

* * *

Перад канцом агляду раненых чалавек у цывільным пакінуў пакой-лазарэт. Сівы выйшаў з падзямелля ў суправаджэнні двух эсэсаўцаў. Чалавек-шпік чакаў яго ля машыны:

— Мы спадарожнікі, доктар. Садзіцеся наперад... Стаміліся?

— Так.

На двары змрок пераходзіў у ноч. Апошні сонечны прамень падсвечваў воблакі, ледзь кранутыя ветрам. Навокал усё апраналася ў графітавыя таны і паўзмрок, як пыл, падаў на твары.

Машына рванула з месца, пакінуўшы ля варот эсэсаўцаў, якія выцягнулі рукі ў фашысцкім прывітанні.

На сумным фоне палёў і веснавых дрэў мільгалі фігуры адзінокіх людзей, якія ішлі на захад. Машына абганяла іх і, павялічваючы хуткасць, неслася ў ноч...

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Эканамічныя спаборніцтвы

У эканамічным ліцэі імя Людвіка Варынскага ў Бельску Падляшскім прайшло 2-дзённае агульнаваяводскае эканамічнае спаборніцтва.

Моладзь школы і настаўнікі супольна рыхтаваліся да гэтай урачыстасці, на якую прыехалі вучні эканамічных школ і прадстаўнікі ваяводскіх школьных улад. Найперш адбываліся пісьмовыя спаборніцтвы. Потым вучні-госці пахадзілі па гораду, былі на фабрыцы малочнага парашку. Вечарам іграў і спяваў вучнёўскі калектыў „Падляшскія зязюлі“ з Тэхнікума сельскагаспадарчага рахункаводства ў Бельску.

На другі дзень у гімнастычнай зале зноў паселі ўсе за столікі і пачаліся вусныя эліміналцыі. У першую пяцёрку з пятнаццаці вучняў трапілі:

Іяланта Зялінская — Элк, 21,7 пкт., I месца;

Данута Дамброўская — Сувалкі, 17,6 пкт, II месца;

Галіна Локець — Бельск П., 17,3 пкт., III месца;

Гражына Залеска — Беласток, 17,2 пкт., IV месца;

Бажэна Рожка — Сувалкі, 17,0 пкт., V месца.

У катэгорыі дружын (па 4 асобы) вынікі былі такія:

Сувалкі, 61,8 пкт. — I месца;

Беласток, 59,8 пкт. II месца;

Бельск Падляшскі, 58,0 пкт. — III месца;

Элк, 55,6 пкт. — IV месца;

Ломжа, 50,4 пкт. — V месца.

Пераходны кубак заваявалі вучні Сувальскага эканамічнага ліцэя. Усе ўдзельнікі атрымалі ўзнагароды.

Жэня Аўсенюк,
Эканамічны ліцэй у Бельску,
клас IV ц

КОНКУРС

У бібліятэцы ў Галадах адбыўся конкурс пад загалоўкам „Дружба-супрацоўніцтва-братэрства“. Пытанні датычыліся ведаў пра Савецкі Саюз і польска-савецкае супрацоўніцтва.

Усе ўдзельнікі былі добра падрыхтаваны. Два першыя месцы заваявалі Рыбак Славамір з Бельскага беларускага ліцэя і Кудэрскі Аляксей — жыхар Галадоў. За конкурс былі каштоўныя ўзнагароды.

Валянціна Анапюк,
Галады

Равы заплылі мулам

У сувязі з дажджлівай восенню, на крывяціцкіх меліярацыях вельмі заплылі равы, якімі адплывае вада з лугоў і дрэнаваных палёў. У многіх сялян у сувязі з гэтым вада залівае палеткі, бо дрэны затакаліся мулам.

Варта, каб гэтым зацікавілася меліярацыйная суполка ў Орлі і правяла патрэбны рамонт.

Іван Кірызюк

З'ЕЗД КАРЭСПАНДЭНТАЎ „НІВЫ“

Журчанне слоў
у малочным святле
напаўняла ўсмешкай
ад ног да галавы.

Каларыт моў
у ціхім чаканні
дапаўняў пустое месца
на карціне ўяўленняў.

Хацелася развязаць красворд
усіх фігурак,
думак, схіленых над кавай,
хацелася нарысаваць парабалу
іх здольнасцей і дасягненняў.

Не, немагчыма расшыфраваць
ззяючых сэрцам вачэй,
немагчыма ганараваць
аднаго, калі ўсе без дакорных начэй.

Часы апранутыя у зірканне.
Асадак на сценах шклянак.
Канчаецца скрыпучае пісанне.
Канчаецца сход. Да пабачэння.

Ніна Гаўрылюк

У сяле Міклашы

Міклашы — сяло невялічкае, але ў ім многа моладзі, якая прымае актыўны ўдзел у грамадскіх чынах. Можна іх пахваліць хаця б за тое, што яны дужа сваёй працы ўлажылі пры пабудове святліцы. Яшчэ раней моладзь вёскі абсадзіла дрэўцамі плошчу ля святліцы, а ў мінулым месяцы нацягалі апілак на гару, каб было цяплей. Таксама памагалі гміне пры пабудове дарогі паміж вёскай Шэрні і Орляй.

Моладзь рыхтуецца яшчэ да іншых чынаў, як маляванне святліцы з двара і прывоз пяску. Як відаць з усяго гэтага, моладзь вёскі Міклашы актыўная.

Ліс

Перамога Махнатага

У Гайнаўскім павеце ёсць дзве вёскі, якія бурна развіваюцца. Адна — Махнатае, другая — Курашава. Жыхары гэтых вёсак дасягаюць добрых вынікаў у прадукцыі збожжа і ў жывёлагадоўлі.

Для гэтых вёсак спулдзельчы банк у Гайнаўцы арганізаваў у мінулым годзе конкурс па ашчаднасці.

Калі конкурс ішоў, усе думалі, што пераможцам будзе вёска Курашава, бо тут шырока развіваецца агародніцтва і грошай гаспадары маюць больш ад патрэбы.

У месяцы студзені 1975 г. спулдзельчы банк у прысутнасці прадстаўнікоў зацікаўленых вёсак падсумаваў конкурс. І што аказалася? Пераможцамі сталі жыхары Махнатага, якія і атрымалі ўзнагароду 8.000 зл.

Малайцы, махначы!

Э. Вайсковіч

Майстры гаспадарнасці

У Саколцы адбыўся павятовы з'езд майстроў гаспадарнасці і перадавых гаспадароў павету. У конкурсе „Майстар гаспадарнасці“ Шудзялаўская гміна заняла першае месца ў павеце. Тут была найбольшая дынаміка ў павышэнні ўраджаяў чатырох асноўных збожжавых (авёс, жыта, пшаніца і ячмень) з гектара — з 17 цэнтнераў да 23 цэнтнераў і найбольшы рост гадоўлі кароў і свіней. Значна павялічылася прымяненне мінеральных угнаенняў і вапнаванне зямлі.

У конкурс „Майстар гаспадарнасці“ ўключыліся 22 гаспадары і 22 асобы — пачалі змагацца за званне ўзорнага гаспадара гміны.

Майстрамі гаспадарнасці сталі: Фёдар Рысь з Астраўка, Віктар Хомчык з Пачапка, Мікалай Белабокі з Трысцянога-Новага, Баляслаў Крушыневіч — солтыс з Бароўшчыны. Узорнымі гаспадарамі з'яўляюцца: Вітальд Ляўковіч з Трысцянога-Новага, Іван Фідзюкевіч са Слоі, Іван Утка са Слойкі, Зыгмунт Бах з Вострава Новага. Удзельнікі з'езду наведалі сакольскі ПОМ і фабрыкі.

Т. К.

Педагагічная канферэнцыя

Цікава правялі нядзелю ў сярэдзіне сакавіка настаўнікі Нараўкаўскай гміны. Арганізавалі яны ў гэты дзень педагагічную канферэнцыю ў школе ў Ляшуках. На канферэнцыі абмяркоўваліся праблемы сацыялістычнай маралі і звязаныя з гэтым аспекты працы школ. З вялікім дакладам выступіў дырэктар ляшукоўскай школы Аляксандр Харкевіч. У творчай сяброўскай дыскусіі прынялі ўдзел: Марыя Віленская і Ежы Зубрыцкі з Нараўкі, Анна Несцярук і Ніна Бандарук з Ляўкова, Яўген Янушкевіч — дырэктар школы з Масева, Стэфанія Грыко і Марыя Гарустовіч — прадстаўнікі дзіцячага дома ў Нараўцы, Язэп Навіцкі — віцэ-дырэктар школы ў Нараўцы, гмінны дырэктар школ Васіль Цялушэцкі і візітатар аддзела асветы — Аляксей Харкевіч. Варта дадаць, што ў новым навучальным годзе будуць ліквідаваны малакамплектныя школы ў Альхоўцы, Міклашэве і Плянце, а дзеці з гэтых мясцовасцей будуць давозіцца гмінным транспартам у школу ў Нараўцы. Гэта будзе спрыяць паляпшэнню навучання і выхавання.

М. Варанецкі

Грамадская праца ў Пяньках

Дажджы і дажджы... Ішлі яны доўга і паразмывалі дарогі і лугі. Студзень і люты гэтага года былі цёплыя, і гаспадары не маглі вывезці сена з лугоў. Што рабіць? Падумалі людзі і рашылі направіць дарогі самі.

Якраз у Міхалове рабілі выкопкі для ачышчальні сцёкаў. Пясок вазілі машынамі, а гаспадары напраўлялі дарогу. Куды не маглі даехаць машыны, гаспадары фурамі вазілі. Праца была цяжкая. Ды зрабілі. І нарэшце маглі прывезці ў клуні сена, якога з нецярплівасцю чакалі пянькоўскія каровы, а іх у гаспадароў тут многа і ўсё прыбывае, асабліва пароды „нцб“. Пянькоўскія гаспадары купілі ў апошні час некалькі дзесяткаў штук цялят гэтай пароды.

ОзВ

Рыхтуюцца да экзаменаў

У кнышэвіцкай школе праводзяцца вячэрнія курсы для дарослых па праграме 8 класаў пачатковай школы. Ініцыятарам і кіраўніком з'яўляецца дырэктар школы Яўген Кулакоўскі. Ходзяць дарослыя людзі з двух вёсак — Кнышэвіч і Слоі. Вывучаюць усе прадметы, абавязковыя ў 8 класе: матэматыку, рускую мову, польскую, гісторыю, геаграфію, ды найбольш гадзін прысвячаецца сельскагаспадарчай асвеце, бо гэтыя веды гаспадарам і гаспадыням найбольш патрэбны.

У красавіку адбудуцца экзамены.

Т.К.

Дубяжын не спіць

Закончыўшы пабудову святліцы, дубяжынцы пачалі абдумваць іншыя планы. На нядаўным сходзе ўсіх жыхароў вёскі былі намечаны планы грамадскіх чыноў на 1975 г.

Першая справа — адрамантаваць 2 км дарогі. Другая — пабудаваць вясковае прадшколле (выбраны ўжо камітэт). Прадшколле мае быць пабудавана з прыдзеленага будынка з Бельска. Кепска толькі, што гэтым надзелам будынка мала цікавяцца павятовыя і гмінныя ўлады. Жыхары вёскі просяць рэдакцыю „Нівы“, каб крыху памагла з тым будынкам. І прыпомніла ўладам Бельска, каб яны не спалі, бо на двары ўжо вясна.

Трэцяя справа — людзі самі абгародзяць краму і святліцу ў вёсцы. Паможа тут бельскі ГС, які ахвотна паабяцаў даць патрэбны матэрыял. Чацвёртая — гэта пасадка дрэўцаў ля дарог, якія яшчэ не абсаджаны, а таксама на пляцоўках вакол святліцы, крамы і цэнтра здароўя.

Гэтымі чынамі моладзь і ўсе людзі вёскі Дубяжын будуць сустракаць VII з'езд партыі. Яны таксама прымуць удзел у конкурсе на найлепш арганізаваную і культурную вёску Бельскай гміны.

Аляксандр Раманюк

Павел Гутнік. У ніякім выпадку не пакідайце пісаць па-беларуску.

Толік. Над вершамі вам трэба яшчэ доўга працаваць, але інфармацыі добрыя, інфармацыі пішыце.

Я. Г., Галады. Калі ёсць у вас, прышліце яшчэ іншыя вашы вершы.

Ніна Ясвіловіч. Верш „Крысі“ надрукуем крыху скарочаны. Большую ўвагу звяртайце на беларускі правапіс, ад вас можна гэтага вымагаць.

Валянціна Анапюк. Верш „Вясна“ надрукуем.

Юрка Хмялеўскі. Ці ж мы павінны па почырку адгадваць аўтара? Прыслалі вы шмат вершаў, а проста не падпісаліся ані разу. Будзем друкаваць.

Адважны. „Пакрыўджаны я, бо занмога пакінуў на зіму кароў і цяпер не маю чым дакарміць іх. У 1974 годзе першы пакос сена забрала паводка, на другі таксама выліла вада з ракі і сена паплыло. За першы пакос атрымаў страхоўку, а за другі атрымаў мінеральныя ўгнаенні. Хачу даведацца, колькі ўгнаення даваць каровам у дзень?“

Вы „Адважны“ і ўсё жартуеце, дык і мы не лыкам шыты: не здрадзім таямніцы.

Парог да матуры

У вучняў IV класаў Тэхнікума сельскагаспадарчага рахункаводства, што ў Бельску Падляшскім, красавік — гэта месяц, у якім многа працы. Яны пішуць перадэкзаменацыйныя апрацоўкі на эканамічна-фінансавыя тэмы. Матэрыялы для гэтых апрацовак збіраюць на практычных занятках, якія праходзяць на сельскагаспадарчых прадпрыемствах Беласточчыны. Прадпрыемствамі такімі з'яўляюцца ПР-ы, ПОМ-ы сельскагаспадарчыя гурткі і кааператывы.

Пасля апрацоўкі сваіх матэрыялаў і паправак, вучні самі перапісваюць на машынах свае працы. У канцы красавіка чакае іх абарона прац перад школьнай камісіяй. Гэта першы парог да матуры. Добра напісаныя працы і добрая іх абарона даюць права прыступіць да матуры, а пасля магчымасць вучыцца ў вышэйшых установах краіны. Большасць аднак пойдзе на стаж на розныя прадпрыемствы.

Мікалай Няплоха

Вясковыя сходы ў Гайнаўскай гміне

Многа неразбярыхі было даўней (калі былі грамадскія рады) са склікannем сходу на вёсцы. Цяпер у Гайнаўскай гміне справа сходаў упарадкавана.

Начальнік Гайнаўскай гміны Яўген Буйноўскі выдаў загад, каб сходы на вёсцы адбываліся згодна з графікам, адзін экземпляр якога знаходзіцца ў гміне. На так падрыхтаваны сход прыязджаюць не толькі з гміны, але і павятовага ўпраўлення і розных устаноў, якія працуюць для вёскі. Так падрыхтаваны сход адзначаецца дзелавітасцю, разважнасцю і гаспадарскім падыходам да спраў, якія стаяць на парадку дня. А паколькі на сходзе прысутнічаюць прадстаўнікі ўлад, адразу паступаюць адказы на многія пытанні. Справу, якой нельга вырашыць на сходзе, адказныя ўстановы абавязваюцца вырашыць неўзабаве і паведаміць солтысу вёскі, або ўсім жыхарам на наступным сходзе.

Раса

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ШТО Ў „ПРЫГРАНІЧНАЙ“?

Адказвае:

Powiatowy Związek Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Hajnówce

Nawiązując do Waszego pisma z dnia 18 lutego 1975 roku, opartego na notatce prasowej, zamieszczonej w tygodniku „Niwa” nr 5(988) z dnia 2.II.br. dotyczącej niedociągnięć w pracy personelu obsługi w restauracji kat. II „Przygraniczna”, w Czeremsze, należącej do Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Kleszczelach, wyjaśniamy co następuje.

W wyniku ukazania się krytycznej notatki przeprowadzono kontrolę działalności zakładu gastronomicznego w Czeremsze w dniu 3—6 marca br. **Zarzuty zawarte w notatce potwierdziły się. Stwierdzono również skargi konsumentów na niewłaściwą obsługę, wpisane do książki skarg i wniosków. Ustalono niedociągnięcia organizacyjne w działalności zakładu gastronomicznego. Treść Waszego wystąpienia oraz stwierdzone uchybienia w pracy zostały przekazane i omówione wszystkim pracownikom zakładu na naradzie.** Stwierdzono, że niedociągnięcia powyższe dotyczyły tylko jednego pracownika obsługi.

Biorąc to pod uwagę, Zarząd Gminnej Spółdzielni w Kleszczelach rozwiązał umowę o pracę z kelnerką Lucyną Drabiuk za niewłaściwe wykonywanie powierzonych obowiązków służbowych, niegrzeczną i nieuprzejmą obsługę. Wszystkie krytyczne uwagi zanotowane w książce skarg i wniosków dotyczyły w/w osoby.

Po przeprowadzeniu analizy organizacji pracy w zakładzie gastronomicznym postanowiono zwiększyć ilość kelnerów w godzinach od 16-tej do zamknięcia, w celu usprawnienia obsługi.

Jednocześnie nadmieniamy, że od miesiąca stycznia br. zakład gastronomiczny w Czeremsze funkcjonuje na wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, co wpłynie na poprawę jego działalności.

Zobowiązano Zarząd GS w Kleszczelach do zwiększenia nadzoru nad pracą personelu zatrudnionego w zakładzie gastronomicznym w Czeremsze.

Zarząd PZGS
2 podpisy nieczytelne

NIWA Skr. poczt. 149. 15-959 Białystok. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch” Indeks 36911/36671.

З савецкага гумару

Збіраў грошы — і не дзіва,
Што мала піў і мала еў.
Калі і піў, дык толькі піва,
І то тады, як воблу меў.

Ён зноў кручу у сне баранку
(Мець „Масквіча“ — зайздросны лёс) —
Тайком аднойчы вёз каханку,
Куды, не памятае, вёз.

Мінуў „Казла“, і гэта ж трэба...
Хацеў мінуць і „Волгу“ ён —
Насустрач „МАЗ“, „Масквіч“ — аб дрэва!
Душа — на неба! Толькі звон...

Адтуль глядзіць яна на цела
Паміж абломкаў „Масквіча“.
Каханка быццам амярцвела,
Пасля прыпала да пляча:

Гісторыя аўтааматара

— О божа мой! Адкуль бяда ўся?
Такую рэч не ўратаваў...
Няхай бы сам не страхаваўся,
А „Масквіча“ застрахаваў!

Ён чуе, як яна галосіць,
І бачыць (ціша на зямлі),
Што хтосьці змоўкнуць не просіць.
Ага, інспекцыя ДАІ.
І... ён прачнуўся. Сэрца б'ецца.

„І праўда, я заснуў? Калі?..
Вось гэта сон! Ды я, здаецца,
Стаю ў чарзе на „Жыгулі“.

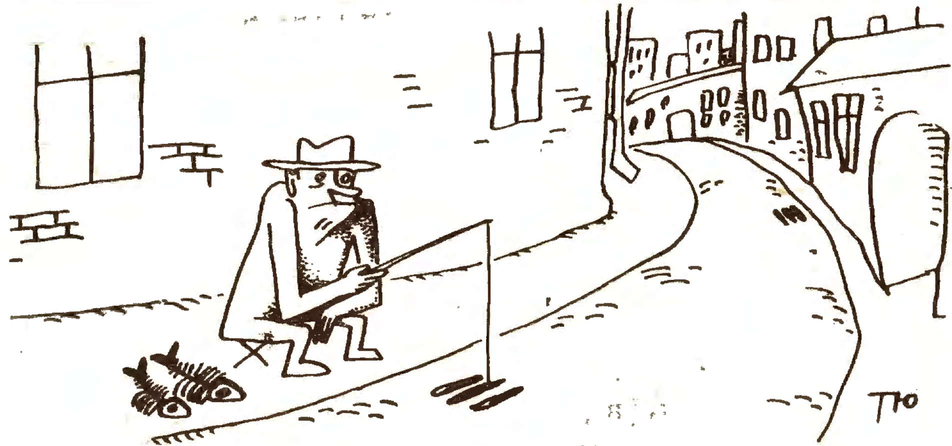
Ну што ж, машыну застрахую,
А заадно сябе, відаць,
А то праз дробязь вось такую
Мог богу і душу аддаць.

Яўген Верабей

МАЕШ ШЧАСЦЕ

— Як добра, старая: сядзім у хаце і ўвесь свет бачым! — гаворыць дзядуля бабулі.

— Маеш ты шчасце, што калісь не было тэлевізараў: колькі прыгожых хлопцаў ёсць на свеце!

КРАКАДЗІЛ

На аўтобусным прыпынку стаіць чалавек. Побач з ім зялёны кракадзіл. Падыходзіць аўтобус.

— Я на гэтым не паеду, хачу на другім, — кажа кракадзіл.

Прыходзіць другі аўтобус.

— А я на гэтым таксама не хачу, — хныкае кракадзіл.

— Ну, вось што, — не вытрымлівае чалавек, — калі ты не спыніш свае капрызы, я зараз жа працеразею, і ты знікнеш.

БІФШТЭКС

— Афіцыянт! Гэты біфштэкс, напэўна, з каня: ён такі жорсткі, што яго немагчыма разрэзаць!

— Вы памыляецеся, каня ўжо з'елі, — гэты біфштэкс з вола!

З ГАБРАВА

Адзін габравец разбагацеў і паехаў у Парыж. Перад ад'ездам ён абяцаў радні, што будзе рэгулярна прысылаць адкрыткі з відамі вялікага горада. Доўга ад яго нічога не было. Урэшце ён прыслаў адкрытку з малюнкам Эйфелевай вежы. На адвароце адкрыткі габравец напісаў: „Гэта Эйфелева вежа. З яе відаць усё астатняе“.

ШКАЛА ХЛОПЦА

Вярнуўся Пятро з працяглай камандзіроўкі, а насустрач сусед:

— З прыездам, Пятро! А ты яшчэ не ведаеш, што твая жонка цябе пакінула і выехала з Грышкам?

Памаўчаўшы ад нечаканасці, Пятро сказаў:

— Шкада... Добры хлопец быў.

ПАМАГЛІ

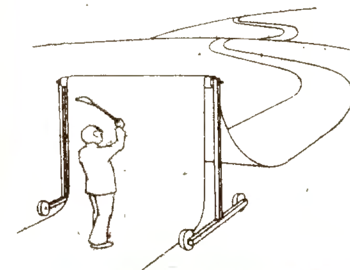
У рэдакцыю прыйшоў ліст: „Паважаны рэдактар! У мінулы аўторак я згубіў залаты гадзіннік, які з'яўляецца нашай сямейнай рэліквіяй. Мне параілі даць аб'яву ў вашай газеце, што я і зрабіў. На другі дзень, прыйшоўшы дамоў, я знайшоў гадзіннік у кішэні іншага пінжака. Хай жыве ваша газета!“

МІНІВЕРШЫ

ДЫЛЕМА

Выбірай з двух адно:
Або тпру, або но!

І. Курбека

ХІТРУН

— Я катэгарычна забараняю табе гуляць з хлопчыкам, які жыве паверхам ніжэй. Ён дрэнна выхаваны.

— А я лепш выхаваны, чым ён?

— Так.

— У такім выпадку яму можна гуляць са мною?

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ані Бышчук з Кузава і Люцыны Чэпель з Барысаўкі змяшчаем песню:

Do łezki łezka

słowa: Jonasz Kofta
muzyka: Andrzej Korzyński
śpiewa: Maryla Rodowicz

Autobusy zapłakane deszczem
Wożą ludzi od siebie do siebie
Po błyszczącym mokrym asfalcie
Jak po czarnym błyszczącym niebie
Od tygodnia leje w tym mieście
Ścieka wilgoć po sercu i palcie
Z autobusu spłakanego deszczem
Liczę gwiazdy na mokrym asfalcie

Do łezki łezka
Aż będę niebieska
W smutnym kolorze blue,
Jak chłodny jedwab
W kolorze nieba
Zaśpiewa kolor blue

Autobusy zapłakane deszczem
Jak ogromne polarne foki
Wyszukują w deszczu swe miejsce
Wydmuchując pary obłoki
Po zmęczonych grzbietach ich dreszczem
Przelatują neonów błyski
Autobusy zapłakane deszczem
Mają takie sympatyczne pyski

Do łezki łezka...

A gdy padać przestanie w tym mieście
Gdzie się z swoim smutkiem zmieszczę
W autobusie zapłakanym deszczem
Tam pojadę gdzie pada wiecznie.

Do łezki łezka...

АТРЫМАЎ АДКАЗ

Вуліцаю мястэчка на возе едзе дзяўчына. Паганяе каня, нешта наспеўвае. Насустрач валачэцца франт, спыняецца, кідае калючку:

— Чаго вясёлая? З мілым цалавалася?

— А хіба ад гэтага вясёлыя бываюць?

— Ну, вядома.

— Тады пацалуй маю кабылу, а то яна чагосьці галаву павесіла, — адрубала дзяўчына.

ЛУЖЫНА

Уласнік легкавога аўтамабіля засеў у вялізнай лужыне пры ўездзе ў вёску. Падвярнуўшамуся выратавальніку, селяніну з трактарам, ён вялікадушна працягнуў дваццаць злотых.

— Я вельмі шкадую, але гэта паслуга каштуе сто злотых, — сказаў селянін.

— Гэта ўжо занадта! Вы ж выцягнулі маю машыну за дзве мінуты, — засупярэчыў уласнік аўтамабіля.

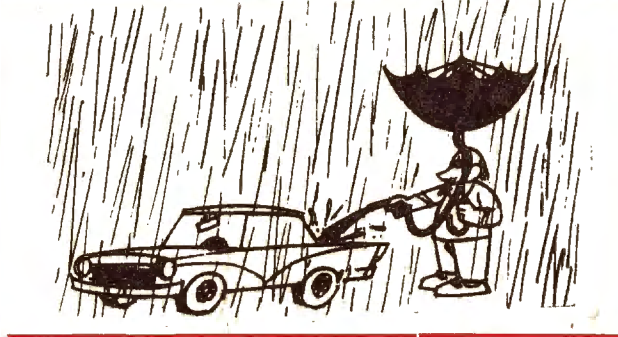
— Што праўда, то праўда. Але вы не ўлічваеце, колькі я трачу часу, каб не даць лужыне высахнуць.

ЗРАЗУМЕЎ

Гаспадар гасцініцы крытычна агледзеў новага пастаяльца і заявіў:

— Папярэджваю, што не пацярплю дзяцей, сабак, кошак ці папугаяў. І ніякай ігры на піяніна. І не ўключаць радыё! Вам усё зразумела?

— Усё, — пакорна адказаў пастаялец. — Ды ў мяне ёсць аўтаручка, і яна крыху скрыпіць...

ПІСЬМО СЯБРУ

Пішу табе шчыра, як сябру. Твая справа дрэнь. Не ведаю, ці зможаш ты што паправіць. Ты гарыш з крадзяжом. Ну хто ж так бяздарна цяпер крадзе? Адагнуў на акне склада прэнт, раструшчыў голымі рукамі шыбу, улез нагамі на падаконнік... Гэта ж столькі пасля сябе пакінуць слядоў?! Вядома ж, міліцыі выкрыць такога злодзея — раз плюнуць.

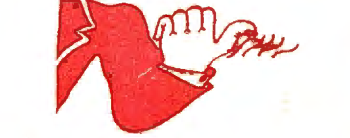
А навошта было забіваць вартаўніка? Ад гэтага вельмі дрэннае ўражанне. Гэтым забойствам ты так абцяжарыў становішча, што я ад абурэння не знаходжу слоў.

Бадай, самае большае глупства вось якое: забіўшы вартаўніка, хто ж адразу панясе збываць крадзенае балбатуну і п'яніцы Пятру Дубінчыку.

Я доўга ламаў галаву, як дапамагчы табе, што можна зрабіць, каб звесці канцы з канцамі — усё ж ты мой сябар. І не дадумаўся. Выблытвайся сам, калі зможаш. Але настойліва раю: не займайся ты гэтымі забойствамі і крадзяжамі. Ты нічога ў іх не разумееш. Пішы пра тое, што добра ведаеш. Рукапіс тваёй дэтэктыўнай аповесці я табе вяртаю. З прывітаннем —

рэдактар Іван Жбан.

Васіль Хомчанка

— Цяжка стварыць імя, — скардзіўся ананім.

...Некаторыя пішуць так, што мукі іх творчасці адчуваюць нават чытачы.

Курёзы

ЗАДАМ НАПЕРАД

Супрацоўнік аўстралійскага радыё Джон Дункан прэтэндуе на ўстанаўленне сусветнага рэкорда... па ваджэнню аўтамабіля задам наперад. Такім „стылем“ ён гнаў сваю машыну 131 мілю. Новы „чэмпіён“ сцвярджае, што ім пабіты ранейшы рэкорд нейкага Пэта Гілкеса, які ў 1967 годзе праехаў такім манерам па дарогах Эфіопіі 84,5 мілі.

НЕЗВЫЧАЙНАЕ ПАЛЯВАННЕ

Жыхары некаторых прыбярэжных раёнаў Кеніі, размешчаных на беразе возера Вікторыя, аб'явілі „свяшчэнную вайну“ кракадзілам, якія ў апошні час расплодзіліся ў такой велізарнай колькасці, што нярэдка пачалі нападаць на людзей. Чашу цярплівасці мясцовых жыхароў перапоўніў выпадак, які адбыўся нядаўна, калі ахвярай велізарнага кракадзіла на вачах у многіх людзей стаў 13-гадовы хлопчык. Гэта здарылася ля мястэчка Асарэ непадалёку ад кенійскага горада Кісуму.

Пасля гэтага мясцовае насельніцтва аднадушна вырашыла пакараць драпежнікаў, і перш за ўсё таго з іх, які напаў на хлопчыка. З гэтай мэтай былі выдзелены самыя вопытныя і спрытныя паляўнічыя. Некалькі дзён і начэй яны цярпліва высочвалі гэта страшыдла. Нарэшце, аднаму з іх — 65-гадоваму Аціена Джавуора ўдалося высачыць і забіць кракадзіла, даўжыня якога складала 5 метраў. За праяўленую смеласць і спрытнасць мэр горада Кісуму выдаў паляўнічаму грашовую прэмію.

Бюро падарожжаў правільнага жыццёвага шляху не падкажа.